

Täysistunto

Tiistai 4.6.2024 klo 14.00—18.39

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain 84 ja 85 b §:n ja eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 61/2024 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohdientien jälkeen. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.47 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallitus antaa nyt eduskunnalle esityksen yleisen arvonlisäverokannan korottamisesta sekä eräiden vakuutusmaksujen verokannan korottamisesta. Esityksen mukaan yleinen arvonlisäverokanta ja vakuutusmaksuveron verokanta korotettaisiin 24 prosentista 25,5 prosenttiin. Esitys liittyy valtion vuoden 2024 toiseen lisätalousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.9.2024. Hallitus päätti veronkorotuksesta kehysriihessään, jossa jouduimme etsimään kolmen miljardin arvosta lisää sopeutuskohteita.

Kiireellinen aikataulu johtuu siitä, että olemme vain vaivoin välttämässä liiallisen alijäämän menettelyn EU:n finanssipoliittisten sääntöjen puitteissa. Nopeasti voimaan tuleva arvonlisäverokannan korottaminen tuo valtion kassaan nopeasti lisää verotuloja. Näin saamme julkisen talouden alijäämän pysymään kuluvalta vuodelta alle 3,5 prosentissa. Toivon etenkin yrittäjiltä ymmärrystä hallituksen linjalle. Valtiolla ei ole varaa lykätä veronkorotuksia tässä tilanteessa. Emme olisi kiirehtineet nostoa, ellei se olisi välttämätöntä.

Arvoisa puhemies! Suomen julkisen talouden tasapainottaminen vaatii sekä suoria sopeutustoimia että veronkorotuksia. Tämä hallitus ei kiristä esimerkiksi yhteisöveroa vaan pyrkii veropolitiikassaan siihen, että välttämättömät veronkorotukset kohdennetaan siten, että niistä on mahdollisimman vähän haittaa suomalaiselle työllisyydelle, talouskasvulle ja kilpailukyvyille.

Päinvastoin parannamme työllisyyden, talouskasvun ja kilpailukyvyn edellytyksiä. Teemme merkittäviä kasvupanostuksia. Asiantuntijoiden ja ekonomistien piirissä vallitsee laaja yhteisymmärrys siitä, että arvonlisäverotus on vähemmän haitallinen vero tässä tilanteessa kuin vaikkapa tuloverotus. Hallitus joutuu nostamaan yleisen arvonlisäverokannan 25,5 prosenttiin, koska sosiaalivaltion malli on paisunut liian raskaaksi. Joudumme kiris-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2024 vp

tämään verotusta kattaaksemme edes osan valtion käyttötalouden kroonisesta alijäämästä, joka on vuositasolla toistakymmentä miljardia.

Arvoisa puhemies! Yleisen arvonlisäverokannan korotuksen arvioidaan vuositasolla lisäävän valtion arvonlisäverokertymää staattisesti laskien noin 1 167 miljoonaa euroa vuoden 2025 tasossa. Arvonlisäverokannan korotus kuitenkin myös lisää valtion arvonlisäveromenoja valtion ja muiden vastaavien julkisyhteisöjen ostoihin sisältyvän, aiempaa suuremman arvonlisäveron vuoksi. Tämä valtion samanaikainen arvonlisäveromenojen lisäys huomioiden esityksen tosiasiallisesti valtion arvonlisäverotuottoa kasvattavan vaikutuksen arvioidaan olevan staattisesti laskien noin 1 031 miljoonaa euroa. Lopullisen tuottovaiikutuksen arvioidaan jäävän staattista tuottoarviota pienemmäksi, sillä verotuksen kiristyminen vähentää kotitalouksien ostovoimaa, minkä vuoksi kotitalouksien arvioidaan osin sopeuttavan kysyntäänsä. Tämä kysyntävaikutus huomioiden esityksen vuositason arvonlisäverotuoton lisäyksen arvioidaan olevan vuoden 2025 tasossa noin 956 miljoonaa. Vuoden 2024 osalta esitetty voimaantulon ajankohta ja arvonlisäveron kahden kuukauden tilitysviive huomioiden tuoton lisäyksen arvioidaan olevan noin 161 miljoonaa euroa.

Vakuutusmaksuverokannan korotuksen arvioidaan vuositasolla lisäävän valtion vakuutusmaksuverotuottoja staattisesti laskien noin 62 miljoonaa. Kysyntävaikutus huomioiden lisäyksen arvioidaan olevan noin 58 miljoonaa. Vuoden 2024 osalta esitetty voimaantulon ajankohta ja vakuutusmaksuveron yhden kuukauden tilitysviive huomioiden vakuutusmaksuverotuoton lisäyksen arvioidaan olevan noin 14 miljoonaa euroa.

Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeriön arvion mukaan arvonlisäverokorotuksen vaikutus alimman tulokymmenyksen kotitalouksien käytössä oleviin tuloihin on keskimäärin kahdeksan euroa kuukaudessa. Viidennessä tulokymmenyksessä se on noin 22 euroa kuukaudessa ja ylimmässä tulokymmenyksessä 45 euroa kuukaudessa. Luvuissa ei ole huomioitu indeksisidonnaisten etuuksien kasvua, ja ne olettavat, että veronkorotukset siirtyvät täysimääräisinä hintoihin.

Korotuksella on erilaisia vaikutuksia hyödykkeiden kuluttajahintoihin riippuen esimerkiksi siitä, kuinka välttämättömästä tai helposti korvattavissa olevasta hyödykkeestä on kyse. EU-maita sisältävän aineiston pohjalta voidaan arvioida, että arvonlisäveron korotuksesta arviolta kaksi kolmasosaa siirtyy hintoihin.

Esityksellä arvioidaan olevan kertaluontoisia hallinnollisia kustannuksia johtuen tietojen, kirjanpito- ja hintajärjestelmiin vaadittavista päivityksistä. Pysyvää hallinnollista kustannusta yrityksille ei arvioida tulevan.

Arvoisa puhemies! Hallituksen sopeutustoimet ja kehysriihessä päätetty kokonaisuus ovat olleet välttämättömiä suomalaisten tulevaisuuden kannalta. Kielteinen reaktio ei suinkaan tule yksinomaan tai edes oleellisimmin komissiosta vaan markkinoilta. Luottoluokitukset ovat tippuneet hiljan Euroopassa löysän finanssipolitiikan vuoksi. Suomella ei ole enää kerta kaikkiaan varaa kärsiä yhdestäkään luottoluokituksen alenemasta. Luottoluokituksen aleneminen tarkoittaisi korkeampia rahoituskustannuksia paitsi valtiolle myös pankkeille, yrityksille ja kotitalouksille. Korkeasti velkaantuneena rahoituskustannusten nousuun ei ole varaa.

Hallituksen veropoliittiset linjat varmistavat osaltaan sitä, että luottoluokitus voitaisiin säilyttää tai saada se takaisin parhaaseen kolmen A:n luokkaan. Arvonlisäverotuksen korottaminen ja kiristäminen tarkoittavat lisäverotuloja valtion kassaan. Kokonaisveroaste ei kuitenkaan nouse vuoden 2023 tasolta vaan vakautuu hieman sen alle. Arvonlisäverotuksen osalta verotaakka jakautuu melko laajasti koko yhteiskuntaan, sillä yleisen kannan nos-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2024 vp

to ei nosta suoraan esimerkiksi ruoan tai elintarvikkeiden hintoja. Yleiseen kantaan kuuluu paljon hyödykkeitä, ja taakka jakautuu laajalti koko yhteiskuntaan. Työtulovähennyksen korottaminen kompensoi lisäksi pieni- ja keskituloisten verotaakkaa esimerkiksi polttoaineverotuksen keventämisen rinnalla. Kotitalouksien ostovoima lähtee toivon mukaan kasvuun, ja luottamus palautuu talouteemme.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Voimme ottaa tähän alkuun lyhyen debatin, ja jatkamme sitten listalta. Debatointihaluiset voivat pyytää minuutin mittaista vastauspuheenvuoroa nousemalla seisomaan ja painamalla V-painiketta. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

14.54 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä tämä arvonlisäveron raju korotus on suorastaan historiallisen suuri, ja toivoisin, ministeri, että kantaisitte huolta myös sen vaikutuksista kuluttajiin. Nimittäin kyllähän tämä taas kerran iskee erityisesti pieni- ja keskituloisiin, ja tämä ei todellakaan ole hyvä, koska elinkustannukset ovat muutenkin olleet noususuunnassa, ja varsinkin kun sitten vielä pienituloisimmilta on indeksijäädytykset tehty, niin ei tämä kyllä oikeudenmukaiseen suuntaan mene.

Puhemies! Tämä on kovaa kyytiä kuluttajalle, mutta tämä on kovaa kyytiä myös yrittäjille. Samaan aikaan esimerkiksi tämä alarajahuojennus on poistumassa, ja tulossa ovat vielä nämä alimpien arvonlisäverokantojen korotukset. Haluaisin lukea, ministeri, teille tässä sitaatin Kauppalehdestä — huom. Kauppalehdestä — jossa kirjoitettiin seuraavasti: ”Näin raju arvonlisäveron korotus oli monelle yrittäjälle järkytys. Päätös olla leikkaamatta senttiäkään listaamattomien yritysten omistajien osinkoverohuojennuksesta oli arvovalinta.” — Näin kirjoittaa Kauppalehti. — ”Hallitus päätti suosia varakkaita yrittäjiä, ja lasku siitä lankeaa pienyrittäjien maksettavaksi.” Näin siis Kauppalehti.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

14.55 Pekka Aittakumpu kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on tosiaan tekemässä arvonlisäveroon historiallisen suuren korotuksen, ja samaan aikaan hallitus on myöskin nostamassa alennettua 10 prosentin verokantaa 14 prosenttiin. Erityisesti jos yrityksiä ajattelee mutta myöskin kansalaisia, niin kyllähän nämä tulevat koskettamaan laajasti, ja sitten yrityksille vielä merkittävänä on tämä arvonlisäverohuojennuksen alarajan poistuminen, jota hallitus ei ole kompensoimassa millään tavalla.

Valtiovarainministeri tuossa totesi, että tämä arvonlisäveron korotus on nyt vain pakko tehdä, mutta kyllähän asioille vaihtoehtoja on. Esimerkiksi keskustan vaihtoehdossa me emme korottaisi arvonlisäveroa näin paljon ja lisäksi emme leikkaisi myöskään kotitalousvähennyksestä ollenkaan, mikä tulee myöskin yrittäjille olemaan todella merkittävä.

Arvoisa puhemies! Kun Mikro- ja yksinyrittäjistä esimerkiksi arveltiin, että jopa tuhat yritykset saattavat joutua lopettamaan toimintansa hallituksen veropolitiikan takia, niin onhan tämä karua menoa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2024 vp

14.56 Saara Hyrkkö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen päätös nostaa yleinen arvonnisävero Euroopan kärkikastiin asettuu ikävä kyllä osaksi tätä hallituksen muutoinkin epäoikeudenmukaista ja epäonnistunutta talous- ja veropolitiikkaa.

Ministeri Purra, muistelen, että teillä oli hyviä puheita ennen kehysriiheä siitä, että mikäli arvonnisäveroa korotettaisiin, se täytyisi kompensoida pienituloisille. Mihin nämä puheet ovat kadonneet? Hallitushan ei ole kompensoinut tätä pienituloisille. Indeksit ovat jäädytettyinä koko vaalikauden ajaksi, ja pienituloiset kantavat tätäkin taakkaa harteillaan. Samaan syssyyn esimerkiksi lääkkeiden verotusta ollaan edelleen nostamassa.

Mihin katosivat hallituksen kauniit puheet yrittäjien puolella olemisesta? Tämä päätös tulee osumaan kipeästi moniin pienyrittäjiin, joista monet eivät voi viedä tätä kokonaan hintoihin vaan joutuvat kikkailemaan tämän desimaalin kanssa. Voimaantumisen aikataulu on täysin kestävä, ja vielä tämä alarajahuojennuksen poistuminen siihen päälle.

Ymmärrän sinänsä houkutuksen käyttää arvonnisäverotusta työkaluna talouden tasapainotuksessa, mutta tämä toteutustapa on suuri epäonnistuminen. Olen pettynyt siihen, että hallitus ei lähtenyt uudistamaan arvonnisäverotusta laajemmin, [Puhemies koputtaa] ja toisaalta esimerkiksi vain tämän puolen prosenttiyksikön olisi voinut hyvin perua, [Puhemies koputtaa] korvata muilla vaihtoehdoilla, vaikkapa verotukien poistamisella.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sarkkinen, olkaa hyvä.

14.58 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvonnisäveron iso kasvattaminen iskee koviten pienituloisiin suomalaisiin. Kun sosiaaliturvaindeksit on vielä jäädytetty, ei alvin korotusta kompensoida köyhimmillä mitenkään. Hallituksen omassa esityksessä lukee: ”Eniten suhteellinen ostovoima heikkenisi alimmassa tulokymmenyksessä ja vähiten ylimmässä tulokymmenyksessä.” Sinänsä tämä toimi on hyvin johdonmukainen hallituksen muun politiikan kanssa, joka kurittaa pienituloisia ja suosii suurituloisia.

Arvoisa puhemies! Iso arvonnisäveron korotus iskee kovaa myös kotimarkkinayrityksiin, ja yhdessä alempien kantojen korotuksen ja alv-alarajahuojennuksen poiston kanssa se on kova paikka monille pk-yrityksille. Kesken vuotta tapahtuva voimaantulo on myös erityinen lisäkuorma monille yrittäjille.

Kaiken kaikkiaan arvonnisäveron iso korotus leikkaa ostovoimaa, se leikkaa kysyntää ja se uhkaa viivyttää talouden elpymistä. Vaihtoehtoisia verokeinoja alvin himokorotukselle on esitetty, mutta hallitus ei ole niihin valitettavasti tarttunut.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

14.59 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä arvonnisäveron korottaminen näin rajulla tavalla ja vielä kesken vuoden kertoo siitä, että tämä on hallituksen paniikkiratkaisu tilanteessa, jossa sillä ei ole talouspolitiikan hoito hallinnassaan. Tämä on paniikkiratkaisu, joka on erityisesti suomalaiselle elinkeinoelämälle kohtalokas, koska ei tähän ole voitu varautua. Tämä kertoo siitä, että hallituksella ei ole kestävä, pidemmän aikavälin näkymää siitä, millä tavalla Suomen taloutta, työllisyyttä ja Suomen elinkeinoelämän intressejä hoidetaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2024 vp

Tämä heijastuu myös hallituksen EU-politiikan hoitoon. Pidän sitä erittäin vaarallisena, että valtiovarainministeri vihjailee Suomen euroerosta. Tämä olisi suomalaisille yrityksille todella kohtalokas isku ja omalta osaltaan luo epävarmuutta tuleviin investointeihin.

Myös Suomen hallituksen kanta Euroopan unionin omien varojen järjestelmään on auki. Eikö nyt, arvoisa valtiovarainministeri, tarvittaisi nimenomaan näkymää siitä, miten EU:n sisämarkkinoita kehitetään [Puhemies koputtaa] ja miten luodaan yrityksille kilpailuetua?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalli, olkaa hyvä.

15.00 Eeva Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt esitettävä yleisen arvonlisäverokannan raju korotus on todella poikkeuksellisen suuri, ja kyllä se eittämättä tulee heikentämään kysyntää ja siten vaikeuttamaan monen yrittäjän tilannetta ja toimeentuloa.

Tämän korotuksen suuruuden lisäksi myös tämän voimaantulon ajankohta on erittäin ongelmallinen. Tämä muutoshan astuu voimaan kesken vuoden ja poikkeuksellisen nopealla aikataululla, ja tämä kyllä asettaa yrityksille jo ihan teknisiäkin haasteita näiden tietojärjestelmien kanssa. Suomessahan ei ole aiemmin ollut käytössä desimaaleja arvonlisäverokannoissa, ja tämä tulee kyllä asettamaan monet yrittäjät erittäin vaikeaan tilanteeseen. Toivonkin, että hallitus voisi vielä harkita ainakin tätä esitetyn korotuksen aikataulua ja antaa siten yrittäjille aidosti mahdollisuuden paremmin varautua ja valmistautua tähän muutokseen esimerkiksi siten, että tämä muutos astuisi voimaan vasta vuoden alusta. Tämä olisi vähintäänkin kohtuullista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Valkonen, olkaa hyvä.

15.01 Ville Valkonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talouspolitiikkaa tehdään tällä hetkellä äärimmäisen tiukassa raossa. Meidän julkisen talouden tilanne on päästetty vuosien aikana niin surkeaan jamaan, että nyt ollaan tosi vaikeiden päätösten edessä ja esimerkiksi tulosepeutus on välttämätöntä, jotta me saadaan tämä vaarallinen velkaantumisen poikki.

No, jos katsotaan verotuksen isoa kuvaa tällä hallituskaudella eli veropolitiikan kokonaisuutta, niin se, mitä tapahtuu, on se, että kuluttamisen ja haittojen verotus kiristyy, työn ja yrittämisen verotus ja liikkumisen verotus kevenevät ja kokonaisveroaste säilyy ennallaan, koska ei ole mahdollisuutta nettomääräisesti keventää, kun meidän taloustilanne on niin huono.

Täällä oppositio kritisoi tätä yhtä toimenpidettä, joka on toki iso, [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: On, on!] mutta muistuttakaa minua: oliko näin, että sekä keskusta että sosiaalidemokraatit itse ehdottivat 25:tä prosenttia, ja jostain syystä ei tullut se täällä mainittua? Sen lisäksi sosiaalidemokraatit ovat nimenomaan yrittämiseen, rahoitusmarkkinoihin, maa- ja metsätalousyrittämiseen, ehdottaneet [Puhemies koputtaa] satojen miljoonien lisäkiristyksiä. [Mauri Peltokangas: Kyllä, juuri näin!] Avaisitteko ne täällä vielä. — Kiitos. [Vasemmalta: Mutta se on eri asia!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Saramo, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2024 vp

15.03 Jussi Saramo vas (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tähän toteaisin, että ehkä kuitenkin kyse on siitä, että omistamisen tuotto ja verotus kevenevät ja työn verotus kiristyy, [Miko Bergbom: Työn verotus kevenee!] koska arvonlisävero kohdistuu myös erityisesti suomalaisen työhön, ja sitä hallituksen politiikkaa ei minusta tee paremmaksi se, että keskustakin olisi tehnyt huonoa veropolitiikkaa.

Arvoisa puhemies! Ministeri sanoi, että tämä on välttämätön ja arvonlisäverotus on vähemmän haitallinen työllisyydelle ja kotimaiselle taloudelle. Siksi pitääkin kysyä, miksi ette koskeneet osinkoverotukseen, tehostomiin yritysverotuksiin, lähdeveroon, sillä näillä kaikilla se vaikutus kotimaiselle taloudelle olisi ollut asiantuntijoiden mukaan kaikkein pienin. Esimerkiksi lähdevero olisi kohdistunut ulkomaisiin sijoittajiin, joita nyt Suomi ei verota yhtään, toisin kuin moni muu länsimaa. Eli olen samaa mieltä, että talous pitää korjata, mutta kyllähän tässä nyt nimenomaan te teette tätä rikkaimpien ja vielä rikkaimpien ulkomaistenkin ihmisten ja erilaisten sijoitusrahastojen ja muiden puolesta ettekä suinkaan suomalaisen työn, kuten tästä on voinut saada väärän kuvan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

15.04 Miko Bergbom ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä on oikeasti aika tekopyhää tämä keskustelu tässä salissa. Siis salin vasen laita syksyllä kurkku suorana huusi, että kokonaisveroaste laskee, miksi ette tee asialle mitään. Nyt kun tehdään alviin veronkorotus, niin huudetaan, että se on väärin tehty. [Jussi Saramon välihuuto] Ja nämä samat tyypit, sosiaalidemokraatit ja keskusta, jotka kutsuvat tätä järkyttäväksi korotukseksi, ovat itse nostamassa alvia 25 prosenttiin, eli 0,5 prosenttiyksikön ero. [Keskeltä: Se on iso ero!]

Itse vihaan veroja, ja tiedän, että myöskään valtiovarainministeri ei ole henkilö, joka ensimmäisenä olisi veroja korottamassa, mutta jos pitää valita, niin kyllä arvonlisäveron korottaminen on järkevämpää kuin työn ja yrittämisen ja liikkumisen verottaminen. Ja näin hallitus ei tee, [Antti Kurvinen: Nostatte liikkumisen veroja!] päinvastoin alentaa työn verotusta, alentaa liikkumisen verotusta ja mahdollistaa sen, että tässä maassa työnteko kannattaa aina.

Ja sitten vielä sosiaalidemokraattien ryhmäpuheenjohtaja täällä kehtaa pöyristyä siitä, että euron kiistattomista ongelmista puhutaan sitä, mitä valtiovarainministeri eilen Iltalehden tentissä kertoi. Myös vasemmistoliiton puheenjohtaja totesi sen, että eurossa on ongelmia, siitä on aivan turha pöyristyä. Täällä voidaan siitä keskustella. Jos te ette uskalla keskustella siitä, [Puhemies koputtaa] niin se ei ole meidän ongelma.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona, olkaa hyvä.

15.05 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivoisin, että valtiovarainministeri ehdisi edustaja Bergbomille kuvaamaan, mitäköhän näiden alvikorotusten jälkeen tapahtuu esimerkiksi sille liikkumisen hinnalle: taitaa bensen hinta nousta alvin korotuksen myötä; [Antti Kurvinen: Bensen hinta nousee!] taitaa myös käydä niin, että kun te nostatte joukkoliikenteen verotusta, niin joukkoliikennelippujen hinta kasvaa; taitaa myös käydä niin, että kun te nostatte vaikka näitä alempia kantoja, [Antti Kurvinen: Pienyrittäjien kurittamista!] niin se osuu nimenomaan kotimaassa tehtyyn työhön esimerkiksi siellä matkailu- ja ravintola-alalla. Eli kun on havaittavissa, että hallituksen omillakin hen-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2024 vp

kilöillä on hieman epätietoisuutta siitä, miten hallituksen veropolitiikka vaikuttaa, niin toivoisin, että valtiovarainministeri kävisi pienen keskustelun.

Arvoisa puhemies! Mutta todella nyt käsitellään luultavasti historian suurinta kertakorotusta — siis historian suurinta kertakorotusta.

Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri, kun te joulukuussa spekuloitte ruoan arvonlisäveron korottamisella, niin silloin totesitte, että se korotus voidaan kompensoida pienituloisille tekemällä sosiaaliturvaan indeksitarkistukset. Nyt olette tästä [Puhemies koputtaa] olleet hiljaa. Voisitko kuvata, vieläkö ajattelette, että tämä korotus pitäisi kompensoida? [Pia Viitanen: Hyvä kysymys!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

15.07 Markku Siponen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä nämä kokoomuksen ja perussuomalaisten puheenvuorot kertovat, että tämä pienten yritysten viesti on jäänyt täysin kuuntelematta. Sain eilen yhdeltä yksinyrittäjältä viestin: ”Voisitko jollakin tasolla vaikuttaa tähän arvonlisäveron alarajan nostoon ja myöskin alvin korotukseen? Tämä tulee olemaan kestämätön paikka monelle pienyrittäjälle. Ei ole mitään järkeä, että tässä taloustilanteessa hallitus tekee lisää työttömiä sossun luukulle. Ihmiset säästävät jo muutenkin ja ovat varovaisia rahankäytön suhteen, ja nyt kun tämä arvonlisäveron kanssa temppuilu lisätään siihen, on kyyti kylmää. Lisäksi vielä tuo puolikas veroprosentti tulee tekemään lisää kuluja yrityksille. Esim. minä joudun vaihtamaan toimivan kassakoneen, kun ei se tunne puolikkaita veroprosentteja.”

Arvoisa puhemies! Alempien alvikantojen nosto, yleinen alvi Euroopan kärkeen, kotitalousvähennyksen heikentäminen ja vielä arvonlisäveron alarajan huojennuksen poisto. [Puhemies koputtaa] Ihmettelen, mistä kumpuaa tämä Suomea kannattelevien pienten yritysten kurmuuttaminen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen, olkaa hyvä.

15.08 Rami Lehtinen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Toisin kuin oppositiossa, verojen nostaminen ei ole asia, jolla hallitus pyrki ensisijaisesti ratkaisemaan ongelmiaan. [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ja vasemmistoliiton ryhmistä] Tässä talouden tilanteessa alvin korotus on välttämätön toimi. Mitään taikaseinää ei ole olemassa — toisin kuin demareitten kasvupaketin perusteella voisi kuvitella — josta sitä rahaa vain tulee. Jos arvonlisäveron nostoa ei tehdä, niin vaihtoehtona olisivat lisäleikkaukset, ja tähän mennessä leikkauksia on kuitenkin jo tehty paljon. [Antti Kurvinen: Vai säätiöitten verottaminen?] On huomattava kuitenkin, että alvin nostosta huolimatta kokonaisveroaste tällä hallituskaudella ei nouse. Joillekin kauppiaiden järjestelmille kieltämättä puolentoista prosentin nosto on hankala, mutta toinen vaihtoehto olisi ollut kaksi prosenttia, ja siihen nähden tämä on huomattavasti parempi. [Antti Kurvinen: Höpö höpö!]

Jos vielä mennään tähän polttoainepolitiikkaan, niin niillä vasemman laidan toimilla polttoaine maksaisi tällä hetkellä kaksi ja puoli euroa. Ja minä uskon, että tämä puolentoista prosentin nosto ei tuo sitä hintaa lähellekään sitä teidän toimittamaa arvoa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Nikkanen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2024 vp

15.09 **Saku Nikkanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Arvonlisävero on tasavero, ja siksi se osuu kaikista eniten juuri pienituloisten kukkarolle, se on aivan selvää. Kiitos tämän hallituksen, kyllä tämä kaataa kylmää vettä jo ennestään toimeentulonsa kanssa kärvistelevien pienituloisten niskaan.

Myös minä olen saanut viestejä myöskin yksinyrittäjältä kotikaupungistani Salosta. Hän nostaa esiin nämä samat asiat, jotka tässä on useassa puheenvuorossa nostettu, eli samanaikaisesti kun nostamme yleistä arvonlisäveroa ja poistamme kokonaan tämän arvonlisäveron huojennuksen, näillä on todella dramaattinen yhteisvaikutus yksinyrittäjään ja mikroyrittäjään.

Tässä kysyttiin tätä jo aikaisemmin, mutta toistan tämän kysymyksen valtiovarainministerille: kompensoidaanko tätä millään tavalla pienituloisille, ja kompensoidaanko tätä myöskään millään tavalla yksinyrittäjille tai mikroyrittäjille? [Markku Siponen: Ei, ei!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Valtiovarainministeri Purra, viisi minuuttia, olkaa hyvä.

15.10 **Valtiovarainministeri Riikka Purra:** Arvoisa herra puhemies! Yleisesti hallituksen veropolitiikasta. Hallitus on kohta vuoden ollut koossa, ja yksi yleisimpiä kritiikkejä, joita opposition suunnalta on tullut, on se, että me emme lainkaan tuloseputa. No, tässä teille on veronkorotus. Kyllä, varsin massiivinen — mielelläni en sitä täällä esittelisi.

Mutta on hyvä ymmärtää tämä kokonaisuus yhdeksän miljardin sopeutuspaketista. 1,5 prosenttiyksikön arvonlisäverokannan fiskaalinen tuotto on erittäin merkittävä, ja kuten täällä jo edustajien puheenvuoroissa on kerrottu, se kuvaa juuri sitä, että tämä hallitus ei nosta työhön ja yrittämiseen kohdistuvia veroja, ei yhteisöveroja. Me alennamme liikkumisen verotusta, me verotamme haittoja [Eduskunnasta: Bensan hinta nousee!] kehysriihen päätösten osalta yhä enemmän, kuten alkoholia, tupakkaa, nikotiinipusseja ja niin edelleen. Kokonaisuus yhdeksän miljardia.

Joka kerta kun täällä on säästöjä tai tässä tapauksessa veronkorotuksia esittelemässä, niin te, oppositio, tartutte siihen yksittäiseen asiaan — tai tähän direktiivin aiheuttamaan alv-verohuojennuksen poistoon, jota esittelin muistaakseni toissa viikolla. Se on tietenkin teidän oikeutenne, mutta haluan jälleen huomauttaa, että meillä on tämä kokonaisuus, yhdeksän miljardia, ja niin kauan kuin teillä ei ole omaa vaihtoehtoa tuon yhdeksän miljardin takaamiseksi, niin me kannamme täällä sitä vastuuta.

Jälleen kuultiin sosiaalidemokraateilta, että tässä on kyseessä paniikkiratkaisu hallitukselta. Se, että hallitus kykenee kesken kautensa tekemään kolmen miljardin lisäsopeutus-toimet, on poikkeuksellista ja kertoo hallituksen yhtenäisyydestä ja päättäväisyydestä ja vastuunkannosta. Teidän hallituksenne siihen ei olisi koskaan kyennyt. Sen sijaan teidän puheenjohtajanne kertoi valtiopäivien avajaisissa, että myös sosiaalidemokraatit, kuten ymmärtääkseni keskustakin, kannattavat sitä, että Suomi ei joudu liiallisen alijäämän menettelyyn. Liiallisen alijäämän menettelyn välttäminen edellyttää tänä vuonna alijäämän painamista [Antti Kurvinen: On muitakin tapoja, te tiedätte sen!] alle 3,5 prosentin suhteessa bkt:hen ja ensi vuoden osalta alle 3 prosentin. Ylitys tässä alijäämässä saa olla siis vähäinen ja väliaikainen. Me käymme jatkuvaa keskustelua komission kanssa, me tiedämme, mitä siellä vaaditaan. [Antti Kurvisen välihuuto — Hälinää — Puhemies koputtaa] Ja mikäli te olette tätä mieltä, niin ei, yksinkertaisesti emme kykenisi välttämään tätä alijäämänmenettelyä. Ja kuten puheenvuorossani kuvasin, komissio ei suinkaan ole se oleellisin koh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2024 vp

de tässä [Antti Kurvisen välihuuto] — edustaja Kurvinen, kuunnelkaa joskus, niin opitte — vaan se on markkinat. Mikäli markkinat reagoivat siihen, että tämä hallitus ei kykene vaikuttamaan maan velkatasoa, markkinat reagoivat. Pahimmassa tapauksessa se vaikuttaa meidän luottoluokitukseemme. [Antti Kurvinen: On aikoihin eletty!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Hetkinen, ministeri Purra. — Edustaja Kurvinen, pyytäisin teitä käyttämään harkintaa ja säästeliäisyyttä välihuutojen alalla. Kiitoksia. — Olkaa hyvä, ministeri, jatkakaa.

Kiitos, puhemies! — Ja tämä liittyy myös tähän aikatauluun, kuten kuvasin. Arvonlisäveron korotus olisi totta kai järkevämpää tuoda 1.1., mutta valitettavasti me tarvitsemme niitä toimia tänä vuonna, ja sen takia tämä tuodaan kiireellä. Sen vaihtoehto olisi ollut, että me olisimme hakenneet joitain leikkauksia, jotka vaikuttaisivat heti, mutta pelkästään budjettilakien käsittely eduskunnassa on työlästä — jo niiden, jotka me haluamme saada voimaan 1.1. alkaen. Käytännössä se ei olisi ollut mahdollista. [Antti Kurvinen: Tekosyy!]

Arvoisa puhemies! Sitten tämä vaikutus tulokymmenyksiin. Mielestäni ne luin tässä alkupuheenvuorossani, mutta voin toistaa ne edelleen. Eli tästä paperista tosiaan löytyvät ministeriön arviot. Alimmassa tulokymmenyksessä vaikutus 8 euroa kuukaudessa, se tekee 27 senttiä päivässä, ja ylimmässä 45 euroa kuukaudessa, [Antti Kurvinen: Entä jos on lääkitys? Entä lääkkeiden alvi?] siis ylimmässä tulokymmenyksessä se tekee euron ja 50 senttiä päivässä.

Arvoisa puhemies! Lopuksi vielä: Kuten totesin, yleisesti ottaen niin kauan kuin oppositiolla ei ole tarjota meille yhdeksän miljardin vaihtoehtoa, [Antti Kurvinen: 11 miljardia!] niin kauan kuin teillä on taikaseiniä, miljardeja, joita vedetään hihasta, niin teillä ei ole mitään syytä kritisoida tätäkään päätöstä, varsinkaan kun olette itse esittäneet prosenttiyksikön arvonlisäveron korotusta. [Pia Viitanen: Ai ei saa kritisoida? — Antti Kurvinen: Kauhavalla katotaan! — Joonas Räsänen: Rauha maahan, rauha maahan!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Olisiko rinnakkaisohjelma nyt päättynyt? — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohdien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 15.16.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 18.03.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 4 käsittelyä. — Keskustelu jatkuu, ja siellä ensimmäisenä edustaja Honkonen, poissa. — Edustaja Kurvinen, olkaa hyvä.

18.03 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri Petteri Orpon hallitus esittää yleisen arvonlisäveron korottamista 25,5 prosenttiin syyskuun alusta lähtien. Tämä tekee Suomesta Pohjolan johtavan alv-kuningattaren. Yleinen arvonlisävero nousee myös Euroopan mestaruustasolle, sillä olemme hopeamitalilla heti Unkarin jälkeen, joka

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2024 vp

on ainoa, jolla on meidän jälkeen korkeampi alvi tämän jälkeen. Haluan myös huomauttaa, kun jotkut hallituspuolueet ovat pitäneet tehtävänään polttoaineen hinnan hillitsemistä, että tämä tulee myös nostamaan bensiinin hintaa osaltaan.

Hallitusohjelman mukaan hallituksen veropolitiikka kannustaa työntekoon ja yrittäjyyteen sekä tukee kotimaista omistajuutta. Kuitenkin hallituksen veropolitiikka on osoittautunut arvaamattomaksi. Yleisen arvonlisäveron lisäksi alempia verokantoja ollaan korottamassa. EU:n mahdollistama liikkumatila pienille yrityksille arvonlisäverotuksen vähäisen toiminnan rajassa on jätetty kokonaan huomioimatta, ja kompensatiota tähän ei ole kuulumassa. Lisäksi kotitalousvähennystä leikataan. Tämä tulee luomaan erittäin myrkyllisen yhtälön pienyrityksille ja erityisesti palvelualoille.

Tämän kaiken päälle pääministeripuolueen pitkäaikainen europarlamentaarikko on EU-vaalikeskusteluissa vihjaillut jopa euro-alv:n käyttöön ottamisesta eli Euroopan unionin keräämän arvonlisäveron käyttöön ottamisesta, [Tuomas Kettunen: Ohhoh!] ja todennäköinen komissariehdokas puolestaan Suomen pitkän linjan vastaisesti tukee Euroopan unionin kehitystä liittovaltioksi.

Kaiken tämän päälle Orpon hallitus jättää vakavalla tavalla oven vähintäänkin raolleen Euroopan unionin yhteisvelalle. Suomen Keskustan mielestä jokaisen EU-jäsenmaan pitää itse huolehtia julkisen taloutensa tilasta ja kestävyyydestä. EU:n elpymisväline koronaaikana oli poikkeuksellinen ja ainutkertainen keino, jolla vastattiin ennakoimattomaan kriisiin ja estettiin unionin alueen talouden kriisiytyminen ja vahvistettiin kestävä kasvua. Keskusta suhtautuu kielteisesti uusien elpymisvälineiden kaltaisten, EU-lainanotolla rahoitettavien EU-tason rahoitusvälineiden luomiseen. Painotan sanoja ”olemme kielteisiä, emme kriittisiä”, koska kriittinen tarkoittaa, että sitten lopuksi kuitenkin jotakin hyväksytään.

Suomen avaintavoitteista EU-vaalikaudelle 2024—2029 on ollut käsittelyä valtioneuvoston selvityksessä E 58/2023 vp. Sen yhteydessä suuri valiokunta otti hallituspuolueiden äänin sellaisen kannan, että Suomi suhtautuu kriittisesti EU-tason rahoitusvälineiden luomiseen. Tämä löytyy suuren valiokunnan lausunnosta 3/2024 vp.

Arvoisa puhemies! Kriittisesti, ei kielteisesti — se on Orpon hallituksen linja. Nyt hallitus ei ennakkovaikuttamisessa monivuotisiin rahoituskehyksiin ole enää edes kriittinen vaan suhtautuu avoimesti erilaisille rahoitusratkaisuille, mitä tulee Ukrainan tukemiseen. Samoin hallitus voi tarkastella avoimesti Euroopan puolustusteollisuuden ohjelman rahoituksellisia elementtejä. Hallitus on siis ainakin kahdessa teemassa avaamassa pandoran lipaan yhteisvelan ottamiselle EU:lle.

Puhemies! Tämä ei ole Suomen edun mukaista Eurooppa-politiikkaa. Kun Orpon hallitus ei edes yritä olla kriittinen yhteisvelkaan suhtautumiselle, niin Suomi on löperöllä asenteellaan itse ohjaamassa EU:ta jatkuvan velanoton tielle. Se on Suomelle huono tie. Keskusta korostaa, että sekä EU:n että Suomen on jatkettava Ukrainan tukemista empimättä, ja tässä pitää olla entistä aktiivisempi tulevalla EU-kaudella, mutta Ukrainan tukeminen on tehtävissä ilman yhteisvelkaa. Tämä voidaan tehdä esimerkiksi kolmella tavalla: 1) pidetään EU:n rauhanrahaston tuki Ukrainalle vahvana, 2) ohjataan Euroopan investointipankin rahoitusta pitkäjänteisesti Ukrainan tueksi ja 3) kiirehditään Venäjältä jäädytettyjen varojen tuottojen ohjaamista Ukrainan tueksi.

Muistutan myös kansallisen tuen jatkamisesta. Suomi on antanut Ukrainalle tukea 2,9 miljardia euroa, josta 2 miljardia on puolustusmateriaalitukea. Tämä tuki aloitettiin viime kaudella keskustan ollessa hallituksessa heti sodan alettua. Suomi on bkt-suhteessa avu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2024 vp

nantajien karkijoukoissa, ja näin pitää jatkaa, ja näin pitäisi kaikkien jäsenvaltioiden toimia. Tähän ei todellakaan tarvita yhteisvelkaa.

Puhemies! Löperöllä suhtautumisella EU:n yhteisvelkaan Orpon hallitus syyllistyy Suomen tulevaisuuden kannalta kohtalokkaan kalliiksi tulevaan kehityskulkuun. Unionia vietään liittovaltion suuntaan, jonka yhtenä elementtinä on yhteisvastuu veloista.

Tämän vuoksi, arvoisa puhemies, jätän seuraavan epäluottamuslause-esityksen, joka kuuluu näin:

Pääministeri Orpon hallitus suhtautuu ainoastaan kriittisesti mutta ei kielteisesti yhteisvelkaan. Hallitus on jo aiemmin raottanut ovea yhteisvelalle mutta nyt avannut sen ammolleen suhtautumalla avoimesti erilaisille rahoitusratkaisuille EU:n monivuotisissa kehyksissä sulkematta pois EU:n yhteisvelkaa. Samanaikaisesti pääministeripuolueen kärkiehdokas kampanjoi EU-tasosten veroluontoisten välineiden, jopa EU-arvonlisäverotuksen, puolesta, [Tuomas Kettunen: Ohhoh, uskomatonta!] ja todennäköinen Suomen komissariehdokas puolestaan tukee liittovaltiota. Hallituksen linja näihin on epäselvä. Tästä syystä esitän, että hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta. [Tuomas Kettunen: Hyvä, jämäkkä puhe ja jämäkkä esitys!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu poissa. — Edustaja Räsänen, Joona.

18.09 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Käsittelemme todella luultavasti Suomen historian suurinta kertaveronkorotusta, [Antti Kurvinen: Ei uskoisi kokoomukselta!] kun hallitus nostaa yleistä arvonlisäveroa kertaheitolla 24:stä 25,5:een. Toistan: tämä on luultavasti Suomen historian suurin kertakorotus, ja ottaen huomioon myös hallituksen jo aikaisemmin sopimat korotukset alimpien arvonlisäverokantojen nostamisesta 10 prosentista 14 prosenttiin ja ottaen huomioon arvonlisäverovelvollisen yritystoiminnan arvonlisäverohuojennuksen poistamisen ja alarajan pitämisen 15 000:ssa, niin kun yhdistää nämä kaikki, voi vain todeta, että kyllä tässä aikamoista himoverottajan esitystä ollaan käsittelemässä. [Tuomas Kettunen: Kyllä! — Antti Kurvinen: Kokoomus, pääministeripuolue!]

Arvoisa puhemies! Kun näitä toimenpiteitä, joita hallitus todella on esittänyt, vertaa puheisiin ennen vaaleja ja vielä viime syksyltä, niin täytyy todeta, että nopeasti on ääni kellossa muuttunut.

Sen sijaan se on totta, että vihdoin Orpon hallituksen tasapainotustyökalupaketissa on myös sijaa tulosopeutukselle, joka on asiantuntijoidenkin mielestä ollut aivan välttämätöntä ottaen huomioon ne haasteet, joita julkisella taloudellamme on, mikäli haluamme todella nämä haasteet selättää. Mutta näiden tulosopeutuskeinojen kohdentamisessa on jälleen käynyt niin, että oikeudenmukaisuutta ei ole juuri hallituksessa pohdittu, vaan on tehty ratkaisut, jotka ovat kaikista helpoimpia ja myös todistetusti hallituksen omienkin materiaalien mukaan kyllä myös epäoikeudenmukaisia, koska nämä arvonlisäveroon tehtävät korotukset ovat regressiivisiä ja osuvat, totta kai, aina eniten pienempituloisiin kuin suurituloisiin. Tältäkin osin Orpon hallitus jatkaa epäoikeudenmukaista talouden sopeuttamislinjaa kohdentamalla nämäkin toimenpiteet enemmän pieni- ja keskituloisten maksettavaksi. Jälleen näyttää siltä, että suurituloiset ja yhteiskunnan kaikista varakkaimmat ovat tämän hallituksen erityissuojeluksessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2024 vp

Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä todella nyt tehdään historiallisen suuri korotus arvonlisäveroon, ja nyt kun käsittelemme tätä yleistä arvonlisäveroon tehtävää korotusta, on oikeastaan kolme näkökulmaa, jotka on syytä tuoda esiin.

Ensinnäkin tämä historiallinen korotus ei todella ole ainut arvonlisäveroissa tehtävä muutos, vaan niin kuin aikaisemmin totesin, ensi vuoden alusta hallitus on samalla nostamassa näitä alempia arvonlisäverokantoja 10:stä 14 prosenttiin, mikä tarkoittaa siis suomeksi sitä, että lääkkeiden hinnat tulevat nousemaan, joukkoliikenteen liput tulevat nousemaan, liikunta-, kulttuuri- ja muiden tapahtumien hinnat tulevat nousemaan. Tällä on valtavasti vaikutusta, totta kai, myös suomalaiseen työhön.

Toisekseen ovat nämä arvonlisäverovelvollisuuden alarajalla tehtävät muutokset, eliikkä se, minkälaiset yritykset ovat arvonlisäverovelvollisia: Alarajahuojennukset kun poistuvat ja alaraja oltaisiin hallituksen esityksessä jättämässä 15 000 euroon vuodessa, niin se tarkoittaa suomeksi veronkiristyksiä kaikista pienimmille yrityksille. Siis veronkiristyksiä kaikista pienimmille yrityksille.

Näitä arvonlisäveronkorotuksia kun on aikaisemmin Suomessa tehty, on yleensä yritetty huolehtia siitä, että ne kompensoidaan heille, jotka niistä eniten kärsivät, eliikkä tässä tapauksessa pienituloisille. Näin on tehty muun muassa silloin, kun yleistä arvonlisäveroa on edellisen kerran korotettu. Nyt valitettavasti tästä kompensoinnista ei ole tietoaakaan. Vaikka valtiovarainministeri Purra itse viime joulukuussa, kun oli spekuloinut ja suorastaan ehdottanut ruuan arvonlisäveron nostamista, totesi tässä salissa, että tämä korotus voidaan kompensoida pienituloisille, niin nyt, kun hallitus korottaa yleistä arvonlisäveroa kertaheittolla tämän puolitoista prosenttiyksikköä, tällaisesta kompensaatiosta ei ole tietoaakaan. Ja on hyvä muistuttaa, että hallitus on todella jäädyttänyt esimerkiksi sosiaaliturvan indeksitarkistukset koko kaudeksi, mikä tarkoittaa sitä, että etuudet eivät enää vastaa ostovoimalltaan sitä, mitä ne vastaisivat tilanteessa, jossa niihin nämä tarkistukset tehtäisiin. Siltäkin osin voi todeta, että tämä korotus on epäoikeudenmukainen.

Arvoisa puhemies! Toinen huomio, joka on syytä todeta, on myös tämä korotuksen aikataulu. Hallitukseen on todella iskenyt paniikki, niin kuin hallitus itsekin on myöntänyt, että loppuvaiheessa ei enää muita keinoja keksitty, ja senpä takia tätä yleistä arvonlisäveroa oli korotettava näinkin paljon. Ja kun tämä korotus tuodaan vielä voimaan kesken vuotta syyskuussa, niin tällä tulee olemaan suuret vaikutukset yrityksiin, jotka lähtevät tätä uutta arvonlisäveroa sitten soveltamaan. On selvää, että tämä johtaa erilaisissa yrityksissä myös järjestelmän muutostarpeisiin, ja on selvää, että varmasti useissa yrityksissä tulee suorastaan kiire sopeutua tähän muutokseen. Olisikin ollut myös yritysten kannalta ja myös itse asiassa kuluttajien ja talouden kannalta perustellumpaa, että tämä korotus olisi tehty vasta vuoden alusta.

Kolmas huomio, joka liittyy tähän kokonaisuuteen, on todella se, että parempi vaihtoehto näiden arvonlisäveromuutosten osalta olisi ollut se, että yleistä arvonlisäverokantaa ei olisi korotettu Euroopan kärkikastiin kertaheittolla, vaan olisimme pysyneet muiden Pohjoismaiden viiteryhmässä. Samalla olisi ollut toivottavaa, että nämä alempien kantojen korotukset olisi jätetty tekemättä ja olisi etsitty mahdollista tulosoikeutusta sitten muualta. Niin kuin olemme osoittaneet, siihen kyllä vaihtoehtoja olisi.

Kolmanneksi, arvoisa puhemies, olisi ollut syytä välttää tilannetta, jossa nyt olemme kiristämässä tämän arvonlisäverovelvollisuuden ja siihen liittyvien huojennusten poiston myötä useamman kymmenentuhannen pienemmän yrityksen verotusta, ja tehdä myös se toisin ja nostaa sitä arvonlisäverovelvollisuuden alarajaa esimerkiksi 25 000 euroon tai

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2024 vp

30 000 euroon vuodessa. Näillä muutoksilla tämäkin esitys olisi ollut huomattavasti parempi.

Arvoisa puhemies! Koska tässä keskustelussa on nyt mahdollisuus käydä laajempaa keskustelua [Puhemies koputtaa] myös liittyen hallituksen toimintaan, luottamukseen ja varsinkin hallituksen epäluottamukseen, niin senpä takia, ja koska ajattelen, että tähän on syytä tuoda toinenkin näkökulma epäluottamuksen muodossa, [Puhemies: Aika!] niin, arvoisa puhemies: Hallituksen talouspolitiikka on epäonnistunut ja EU-politiikka on tuuliajolla. Arvonlisäveron historiallinen jättikorotus erittäin lyhyellä varoitusajalla Euroopan toiseksi korkeimmalle tasolle on osoitus epäonnistumisesta. Hallitus ei ole pystynyt palauttamaan luottamusta Suomen talouteen. Sekava EU-politiikka, ristiriitaiset kannanotot ja puheet euroerosta luovat entisestään epäluottamusta Suomeen.

Arvoisa puhemies! Näistä syistä esitän, että eduskunta toteaa, että hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Siponen poissa. — Edustaja Perholehto.

18.18 Pinja Perholehto sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kannatan edustaja Räsäsen edellä erinomaisesti perustelemaa epäluottamusta hallitukselle.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen. — Kovin paljon rekvisiittaa ei tuoda puhujapönttöön.

18.18 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu rouva puhemies! Puheessani tässä ihan ensimmäiseksi, rouva puhemies, kannatan edustaja Kurvisen tekemää selkeää epäluottamuslause-esitystä. Niin kuin edustaja Kurvinen jo toi syitä tähän epäluottamuslause-esitykseen, niin kyllähän tämä hallituksen EU-politiikka ja etenkin tämä löperö linja EU:n yhteisvelkaan ovat se syy.

Yhteisvelka, se ei käy. Jokaisen EU-maan pitää kantaa vastuu omasta taloudestaan. Meillä suomalaisilla on jo tarpeeksi ratkaistavaa omissa talous-, työttömyys- ja velkahaasteissa, tietyiltä osin myös -ongelmissa. Nyt sen sijaan hallitus jättää ”kriittinen mutta kielteinen” -linjallaan oven auki Euroopan unionin yhteisvelalle ja lopulta liittovaltiolle. Tämä linja on vahingoksi Suomelle.

Ja kyllä saa hieman ihmetellä, kun viime kaudellakin tästä asiasta keskusteltiin, että kun nytten katson hallituspuolueitten suuntaan, niin yhtään hallituspuolueitten edustajaa ei tässä salissa ole tällä hetkellä keskustelemassa tästä tärkeästä asiasta. Varsinkin valtiovarainministeripuolue perussuomalaisten suuntaan olisin kysynyt, kun viime kaudellakin käytiin tätä keskustelua, että mikä on Suomen linja elvytyspaketille, yhteisvastuille, yhteisveloille, onko se kielteinen vai kriittinen. Perussuomalaisten suunnalta selkeä linja oli silloin, että se on kielteinen. Nyt ei saa kyllä selkoa siitä, onko se kielteinen vai kriittinen, mutta kriittisen suunnalle se on menossa, ja sitä myötä ovi aukeaa apposen auki Euroopan unionin yhteisvelalle.

No, EU:n monivuotisten rahoituskehysten osalta hallitus suhtautuu avoimesti uusiin ylikansallisiin rahoitusvälineisiin sulkematta nyt pois yhteisvelkaa. Kun tähän vielä pääministeripuolue kokoomuksen mepit esittävät päälle jopa EU:n arvonlisäverotusta ja tukevat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2024 vp

liittovaltiota, niin kyllähän tähän asiaan pitää saada selvyys, ja kun me äänestämme luottamusäänestystä tästä asiasta, niin siinä se selvyys sitten tulee.

Mutta, puhemies, kyllä kansa tietää. Minä tiedän, että tällä hetkellä on aurinkoinen keli pihalla ja tärkeitä neuvottelujakin käydään näitten täysistuntojen välissä, mutta olisin toivonut, että pääministeripuolueesta tai edes valtiovarainministeripuolueesta ollaan keskustelemassa tästä tärkeästä aiheesta, kun me tämän päälle vielä käymme keskustelua arvonnalisäveron nostamisesta. Niin kuin edustaja Räsänen totesi: tämmöinen kertaveronkorotus, historiallinen veronkorotus. Ja kun me tiedämme, että monessa perheessä tällä hetkellä tekee tiukkaa, kuluttajien ostovoima on tiukilla, niin näin kovasti isketään vielä alvin nostamisella, kun ollaan joiltain osin toipumassa taantumasta. Kyllähän tämä pitkittää taantumaa, kun tämmöistä veropolitiikkaa tehdään.

Puhemies! Vielä kerran totean, että kiitän edustaja Kurvisen ansiokkaasta epäluottamuspäätöslauseesityksestä ja kannatan sitä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mehtälä poissa. — Edustaja Hoskonen.

18.22 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Keskustelu Euroopan unionin liittovaltiosta on ehdottomasti ajankohtainen asia, ja jos ajattelee Suomen tulevaisuutta Euroopan unionin jäsenenä, se on vahingollisin mahdollinen kehityssuunta, että Euroopasta tulee liittovaltio. Kun silloin vuoden 21 toukokuussa eduskunta hyväksyi tämän ensimmäisen elvytyspaketin, silloin yritin varoittaa kaikilla käytettävissä olevilla tavoilla, kaikissa puheenvuoroissa, kaikissa kirjoituksissa, kaikissa lausumissani sitä, että jos elvytyspaketti hyväksytään sen selonteon mukaisesti, samalla se ikuinen periaate tuhotaan, että Euroopan unionin toiminta ei voi perustua velanottoon eikä yhteisvastuuta toisten veloista ole eikä takuita anneta. Muistan kuin eilisen päivän, kun silloinen Euroopan unionin talouskomissaari Paolo Gentiloni vielä kivenkovaan vakuutti sitä kaikissa tiedotusvälineissä, muun muassa Twitterissä tuli noin viikko ennen meidän äänestystä se tieto, että tämä on yksi ja ainoa kertainen. Voiko Suomen kansalle ikävämmin tai määrätietoisemmin, suomeksi sanottuna törkeämmin, valehdella. Jos sanoin väärin, pyydän anteeksi tuota äsken mainittua verbiä, mutta korjaan lausumani: voiko kansakuntaa enemmän harhaan johtaa. Ei voi. Kyllä tuon tason poliitikon, kuten Gentilonin korkeassa talouskomissaarin asemassa, pitää sitoutua totuuteen ehdottomasti, niin kuin allekirjoittanutkin. Minun mielestäni tietoinen ihmisten harhaanjohtaminen on hyvin tuomittavaa ja moitittavaa, kun se maksaa Suomelle tulevaisuudessa aivan valtavasti.

Siinä samassa selonteossa hyväksyttiin tämä yhteinen eurooppalainen verotus. Siellä aivan selvästi sanottiin tämä CCTB eli common corporate tax base, yhteinen eurooppalainen yhteisövero. Sitähän nyt ajetaan sisään kuin käärmettä pyssyyn. Ideanahan tietenkin oli liittovaltio, ei näitä tapahtumia tehdä sattumalta, nämä tehdään liittovaltion perustamiseksi Euroopan unionin alueelle. Se on ihan selvästi Macronin, Ranskan presidentin, näköjään ikävä kyllä myös Olaf Scholzin, Saksan johtajan, mutta myös Italian johtajien iso asia, että saadaan liittovaltio syntymään, koska silloin saadaan syntymään yhteisvelka, saadaan syntymään tulonsiirtounioni, eli sosiaalipaketteja on jo tehty, ja viimeisenä muttei vähäisimpänä tulee se, että saadaan yhteinen eurooppalainen verokanta perustettua. Se on jo tulos, se ei ole enää mitään satua, vaan se on tapahtunut tosiasia. Ja jos Suomi joutuu tähän samaan kierteseen, että hyväksymme yhteisen verotuksen sinä päivänä kun siitä ääneste-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2024 vp

tään, ja Euroopan unioni luopuu samalla tästä päätösmenettelystä, jossa jokaisella jäsenmaalla on oikeus kieltäytyä tällaisista kohteliaisuuksista eli tällaisista vääristä päätöksistä, silloin Euroopan unioni on menettänyt merkityksensä. Alun perin Robert Schuman piti puheen — jonka muuten Jean Monnet kirjoitti — että Euroopan kansakunnat pitää saattaa yhteen käymään kauppaa, käymään keskinäistä vuorovaikutusta, näin estetään sodat ja kansantaloudet kehittyvät ja ihmisten hyvinvointi kasvaa. Nyt tältä tieltä ollaan niin eksyksissä, että osataanko enää sille oikealle tielle takaisin. Itse kyllä epäilen, että näin on, että ei osata enää takaisin. Olen tästä hyvin murheellinen sen takia, että silloin kolme vuotta sitten vannottiin minullekin, että tämä on ainutlaatuinen ja yksi ja ainoa. Sellaisilla puheilla ei ole mitään arvoa.

Jos demokraattinen järjestelmä aikoo pysyä hengissä, siellä on puhuttava totuuksia. Kaikki Euroopan unionin johtajat, Macronit, Scholzit ja muut, puhuivat totuudenvastaisesti, samoin Italian johtaja. Totta kai he halusivat näitä talousapuja itselleen, koska heidän taloutensa oli kuralla, ja Italiahan sai elvytyspaketista yli 70 miljardia pelkkää avustusta, josta se käytti 22 miljardia junaratojen, oman rataverkon kehittämiseen ja sitten vielä käytti bonus sata -järjestelmään, jolla paikalliset ihmiset voivat korjata omakotitalonsa ja maksattaa laskut yhteiskunnalla, tässä tapauksessa Euroopan unionilla eli osittain meilläkin. Ja kaikki tämä juhla maksaa suomalaisille. Vuosina 2028—2058, kun velanmaksu ajoittuu tälle mainitulle jaksolle, Suomen kokonaisvastuu tästä paketista on korot huomioiden noin 12 miljardia euroa. Tämän luvun olen tarkastanut Euroopan tilintarkastustuomioistuimesta. Luku on totta.

Saimme sieltä 400 miljoonaa euroa avustusta ja maksamme 12 miljardia. Jos olisimme ottaneet Suomen kansan piikkiin sen 12 miljardia velkaa, olisimme samalla hoitaneet kuntoon kaikki tie- ja rataverkon ja väyläverkon hoitorästit pois, olisimme rakentaneet tähän maahan Kymijoen kanavan, jolla olisimme voineet irtautua Venäjälle ylläpidettävän Saimaan kanavan rasituksista ja saisisimme kotimaisen Saimaan kanavan korvaajan, joka olisi 80-prosenttisesti turvaamassa — 80 prosenttia Suomen metsäteollisuuden tuotannosta sijaitsee täällä Saimaan ja Päijänteen vesistöalueella. Mutta sitä nyt ei enää ole, rahat ovat tuolla jossakin, missä ovatkaan. Ja Euroopan unionin taloudenpitohan on... Jos yksityinen ihminen tällä keinoin talouttaan pitää taikka Suomen eduskunta pitäisi tällä keinoin talouttaan tai joku suomalainen yritys, se päätyisi hyvin äkkiä käräjille. Se tarina loppuisi siihen. Aivan käsittämätöntä porsastelua veronmaksajien rahoilla. Ja nyt jos tämä toinen elvytyspaketti hyväksyttäisiin — mitä en ikinä toivo, sitä suorastaan pelkään, ensimmäistäkään ei olisi tarvittu, koska sillä luotiin moraalirappio Euroopan unionin alueelle.

Pahoin pelkään, arvoisa rouva puhemies, lopuksi sitä, että tätä moraalirappiota, mikä on alkanut levitä Euroopan unionin sisälle, ei enää millään korjata. Tuolta tieltä ei mielestäni ole enää paluuta, siihen en ikävä kyllä usko. Siksi toivonkin, että Suomen pitää nyt terästyä ja ilmoittaa Euroopan unioniin, että me emme tue tällaisia paketteja missään olosuhteissa. Ja sitten tämä, että enemmistöpäätösmenettelyä ei saa tulla, jossa suuret valtiot päättävät ja pienet maksavat. Se on määrätietoisesti torjuttava, koska se romuttaa koko Euroopan unionin oikeusperustan. Tämä on jotain niin vakavaa, että luulin, että tällaista puhetta minun ei Suomen eduskunnassa koskaan tarvitse pitää, mutta niin vain kävi, että tässä sitä ollaan. On jotain niin järkyttävää puhua tällaista puhetta täällä, että ensi yönä ehkä nukun huonommin — mutta puhtaalla omallatunnolla, se lienee kaikista tärkeintä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2024 vp

18.30 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Elämme siis historian suurimman alvin korotuksen kynnyksellä: 24:stä 25:een ja puoleen ja sitten pienempiä alvikantoja 10:stä 14 prosenttiin. Näillä on aika iso vaikutus suomalaisen yhteiskuntaan.

Ensinnäkin jos lähdetään näistä pienemmistä alvikannoista, joita nostetaan 10:stä 14 prosenttiin, se iskee joukkoliikenteeseen todella voimakkaasti. Siellä on suoraan heti neljän prosentin korotuspaine joukkoliikenteen lipunhinnoissa pelkästään tästä syystä. Meidän pitäisi joukkoliikenteen kulkutapaosuutta kasvattaa, se olisi ilmastoteko ja se olisi kaupunkikehitysteko ja niin poispäin, ja tämä iskee suoraan siihen. Sitten liikuntaan, kulttuuriin ja lääkkeisiin liittyvät korotukset tarkoittavat sitä, että terveyden hoitaminen ja ylläpitäminen tulee kalliimmaksi. Ja sitten kun ajatellaan, että liikkuu pitäisi ja kulttuuria pitäisi käyttää ja hyödyntää, niin se on myöskin hyvinvointia, joka taas sitten näkyy toisaalla lisääntyvinä menoina, koska hyvinvoiva ihminen varmasti on yhteiskunnalle paljon parempi kuin se, että joudutaan niitä seuraamuksia hoitamaan, joita tulee sitten, jos näitä ei pystytä toteuttamaan. Täällä on tämäntyyppisiä seurauksia, joista aika vähän puhutaan, näitten taustalla.

Toinen asia, joka tässä on iso kysymys, on se, että tämä kohdistuu pienituloisiin, koska he käyttävät suurimman osan tuloistaan, ja se painopiste tulee olemaan heidän menoiensa. Joka ikinen euro on siellä isossa roolissa, ja nämä kaikki iskevät sinne, ja tässä mielessä se ei ole oikeudenmukainen ratkaisu.

Sitten kolmas asia, joka tässä on tärkeää huomata, on, että tämä on myöskin kuluttajan ostovoimaan aika iso isku, ja samalla se hidastaa meidän talouskasvua ja käytännössä iskee sitä taaksepäin. Me tarvittaisiin talouskasvua kiireesti, se on meille ihan ydinkysymyksiä. Meidän työllisyysaste laskee ja työttömyys nousee, ja kun me tätä talouskasvua, mahdollista talouskasvua, vielä tällä tavalla kuormitamme lisää, niin me voimme sitä odottaa taas vähän kauempana, sitä mahdollista talouskasvua, ja tämä on todella huolestuttava kehitys.

Sitten tämä ajankohta, 1.9., ensimmäisen korotuksen osalta on ongelma sen toteuttamisen kannalta ja vaikeuttaa sen soveltamista. Olisi pitänyt siirtää vuoden alkuun.

Sitten jos ajatellaan näitä veronkiristyksiä, niin tämä on pienituloisille selvä veronkiristys, [Puhemies koputtaa] ja siinä mielessä olisi kompensointia pitänyt olla näitten asioitten osalta.

Arvoisa rouva puhemies! Tuen edustaja Räsänen epäluottamuslausetta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

18.33 **Tuomas Kettunen kesk:** Rouva puhemies! Hallitusohjelmassahan hallitus sanoo, että veropolitiikka kannustaa yrittäjyyteen — näin on hallitusohjelmaan kirjattu — mutta nythän hallitus toimii todellisuudessa juuri toisinpäin. Tämä alvin nostaminen yli 25 prosenttiin, yli pohjoismaisen tason: Suomen yleinen alvikanta on syyskuusta lähtien, jos tämä menee lävitse, toiseksi korkein Euroopan unionissa heti Unkarin jälkeen. Elinkeinoelämä on ilmoittanut, että jos tämä voimaantuloajankohta tulee näin, että kesken vuoden laitetaan tämä lainsäädäntö käytäntöön, aika poikkeuksellisen nopeallakin aikataululla, niin tämä kyllä asettaa yrityksille jo ihan teknisiäkin haasteita tietojärjestelmien kanssa, koska Suomessa ei ole ollut käytössä desimaaleja arvonnäisäverokannoissa. Ja niin kuin tässä on puheenvuoroissa tullut esille, kyllähän tämä kuluttajien ostovoimaan kovasti iskee. Suomi on toipumassa taantumasta, mutta tämä voi todellakin pitkittää sitä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 60/2024 vp

Puhemies! Vielä näihin alennettuihin alvikantoihin täytyy ottaa kantaa, koska nythän tämän käsittelyssä olevan yleisen arvonlisäverokannan rajun korotuksen lisäksi hallitus on nostamassa alennettua 10 prosentin verokantaa 14 prosenttiin. Tämä korotus koskee lääketeiden lisäksi useampia runsaasti työllistäviä ja koronasta kovasti kärsineitä aloja, kuten esimerkiksi matkailua, joukkoliikennettä, liikuntaa ja kulttuuria.

Puhemies! Minun mielestäni edustaja Hoskonen käytti äsken painavan puheenvuoron liittyen Euroopan unionin kehitykseen, ja sangen harmittaa, että hallituspuolueitten edustajia ei tässä salissa ole käymässä keskustelua, ei tästä veropolitiikasta mutta ei EU:n tulevaisuudestakaan. Ja olisin toivonut, että perussuomalaiset olisivat edes tätä keskustelua kuuntelemassa, saati että ottaisivat näihin asioihin kantaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen.

18.35 Antti Kurvinen kesk: Rouva puhemies! Minusta täällä edustaja Lyly ja edustaja Kettunen puhuivat hyvin näistä ongelmista, mitä liittyy tähän valtavan korkeaan yleisen alv:n korottamiseen ja ylipäänsä siihen, että nyt tämä arvonlisäverotuksen korottaminen on ollut se tapa, jolla hallitus pyrkii keräämään lisää verotuloja ja vahvistamaan veropohjaa. Alvia keskustan talousvaihtoehdossa korotettaisiin 25:een. Ymmärrämme, että sitä vähän pitää korottaa, mutta tämä aivan ennätyskorotus ja nämä ongelmat, mitä pienille yrityksille tulee näistä heidän kassajärjestelmistään ja tietojärjestelmistään, mitä edustaja Kettunen tuossa äsken kuvasi, ovat todellisia. Tässäkin käy niin, että suuryritykset pystyvät tämän homman hoitamaan kohtuullisen helpolla, mutta juuri ne mikroyritykset ja ne pienimmät pk-yritykset ovat tässä vaikeuksissa.

Ja kyllä tässä tilanteessa, kun korkotaso on näin korkealla, meillä on korkea inflaatio ja tällä hetkellä jo ihmiset tinkivät siitä, mitä palveluita ostavat itselleen, lykkäävät hankintoja, remontteja, pihatöitä, vastaavia, tämä valtava alv:n korottaminen — ja sitten kun vielä kotitalousvähennystäkin hallitus on päättänyt leikata — tulee luomaan todella toksisen, todella myrkyllisen yhdistelmän, joka tulee lisäämään harmaata taloutta ja tulee viemään meidän pienyrityksiltä todella paljon mahdollisuuksia.

Puhemies! Aina täällä salissa hallitus sanoo, ettei ole vaihtoehtoja. On veropolitiikassa vaihtoehtoja. Meidän talousvaihtoehdossamme esimerkiksi suurimmat järjestöjen ja säätiöitten sijoitustuotot laitettaisiin verolle. Yli 50 000 euron sijoitustuotot eivät veisi pientä kansalaistoimintaa ollenkaan ongelmiin. Meistä solidaarisuusvero olisi voinut pysyä sillä tasolla, mihin Sipilän hallitus sen osoitti. Kyllä kaikista hyvätuloisimpienkin pitää olla mukana talkoissa. [Tuomas Kettunen: Juuri näin!] Ja Verohallinto on itse ehdottanut, että tietojärjestelmiä yhteen ajamalla me pystyisimme keräämään parisataa miljoonaa lisää, kun nyt menee pimeässä taloudessa, harmaassa taloudessa näitä, kun kaikkien nettipalveluitten rahoja ei ilmoiteta verottajalle.

Eli vaihtoehtoja kyllä on. Tämä alvin himokorottaminen, joka ei kohdistu vain yleiseen alviin vaan myös lääkkeisiin, liikuntaan, matkailuun, liikenteeseen, hydyttää Suomen talouden, ja tämä on väärä talouspoliittinen valinta niin järjellä kuin sydämellä ajateltuna. Vaihtoehtoja on keskustan talousvaihtoehdossa myös verotukseen.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.